

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 225/2026 van 20 oktober 2026

Betreft: Advies m.b.t. een ontwerp van wet *tot wijziging van de wet van 16 december 2022 tot oprichting van de Kunstwerkcommissie en tot verbetering van de sociale bescherming van kunstwerkers* (ADV-2026-00175)

Originele versie

Trefwoorden: Kunstwerkcommissie – welbepaalde en nauwkeurig omschreven doeleinden – minimale gegevensverwerking – vrije en geïnformeerde toestemming – anonimisering vs pseudonimisering

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op de adviesaanvraag van de heer Frank Vandenbroucke, Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid (hierna "de aanvrager"), ontvangen op 29 september 2026;

Gelet op het verzoek om aanvullende inhoudelijke toelichting van 5 oktober 2026;

Gelet op de aanvullende inhoudelijke toelichting, ontvangen op 8 oktober 2026;

Brengt de Autorisatie- en Adviesdienst van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit") op 20 oktober 2026 het volgende advies uit:

Enkel adviezen met betrekking tot ontwerpen en voorstellen met rang van wet, die uitgaan van de federale overheid, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie worden zowel in het Nederlands als in het Frans door de Autoriteit gepubliceerd. De 'Originele versie' is de versie die gevalideerd werd.

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De aanvrager verzoekt om het advies van de Autoriteit aangaande een ontwerp van wet *tot wijziging van de wet van 16 december 2022 tot oprichting van de Kunstwerkcommissie en tot verbetering van de sociale bescherming van kunstwerkers* (hierna "het wetsontwerp").

Context en voorgaanden

2. Ingevolge de wet van 16 december 2022 *tot oprichting van de Kunstwerkcommissie en tot verbetering van de sociale bescherming van kunstwerkers* (hierna "de wet van 16 december 2022")¹ werd binnen de FOD Sociale Zekerheid een Kunstwerkcommissie opgericht dewelke o.m. wordt belast met:

- het afleveren van kunstwerkattesten aan natuurlijke personen met een professionele artistieke praktijk in de kunsten op basis waarvan de aldus erkende kunstwerker aanspraak kan maken op (sociale) rechten (zie artikel 3, §4, 1° en artikel 7 van de wet van 16 december 2022);
- het informeren van kunstwerkers over hun rechten en plichten inzake sociale zekerheid (zie artikel 3, §4, 3° van de wet van 16 december 2022);
- de evaluatie van haar werking en haar reglementair kader (zie artikel 3, §8 van de wet van 16 december 2022).

3. Artikel 4 van de wet van 16 december 2022 voorziet in de oprichting van een digitaal platform "Working In The Arts" dat o.m. wordt gebruikt voor de aanvraag en de aflevering van kunstwerkattesten en via hetwelk de Kunstwerkcommissie de persoonsgegevens² die worden opgelijst in §4 van dit artikel 4 verwerkt om deze aanvragen te behandelen.

4. Het wetsontwerp dat thans voor advies voorligt, wil voormeld artikel 4, §4 van de wet van 16 december 2022 aanvullen met een nieuw lid teneinde de Kunstwerkcommissie toe te laten een aantal van voormelde persoonsgegevens, die worden ingezameld ter beoordeling van de aanvragen van een kunstwerkattest, tevens aan te wenden voor het (proactief) informeren van de kunstwerkers om hun rechten te waarborgen, enerzijds, en voor contactopname met de kunstwerkers met het oog op

¹ De Autoriteit bracht terzake advies nr. 131/2022 van 1 juli 2022 uit *met betrekking tot*

- *een wetsontwerp tot oprichting van de Kunstwerkcommissie en ter verbetering van de sociale bescherming van de kunstwerkers*
- *een ontwerp van koninklijk besluit betreffende de werking van de Kunstwerkcommissie en de verbetering van de sociale bescherming van de kunstwerkers*

(zie <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-131-2022.pdf>).

² Het gaat om volgende persoonsgegevens: "de familienaam; de voornaam; het geslacht; de geboortedatum; de taal; het identificatienummer bedoeld in artikel 8, §1, 1° of 2°, van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid; de hoofdverblijfplaats; het contactadres; het e-mailadres; het telefoonnummer; de documenten en gegevens ter staving van de professionele praktijk op het gebied van de kunsten". (zie artikel 4, §4, eerste lid, van de wet van 16 december 2022)

deelname aan de evaluatie van de werking en het reglementair kader van de Kunstwerkcommissie, anderzijds.

5. De Autoriteit gaat na of en in welke mate het voor advies voorgelegde wetsontwerp (tot aanvulling van de wet van 16 december 2022), strookt met de gegevensbeschermingsprincipes zoals deze, inzonderheid, voortvloeien uit de AVG en de WVG.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande algemene opmerkingen

1.1 Noodzakelijkheids- en evenredigheidsbeginsel

6. Elke verwerking van persoonsgegevens die door regelgeving wordt ingevoerd, houdt in principe een beperking in van het recht op bescherming van persoonsgegevens. Bij de voorbereiding van een ontwerp van normatieve tekst die verwerkingen van persoonsgegevens regelt, dient bijgevolg eerst te worden nagegaan of de geïmplementeerde maatregel wel noodzakelijk is om het legitieme doel te bereiken dat ermee wordt beoogd. Deze noodzakelijkheidstoets impliceert dat de opsteller van een ontwerp van normatieve tekst een voorafgaande analyse uitvoert van enerzijds de feiten die de invoering van de maatregel rechtvaardigen en anderzijds de efficiëntiegraad van de maatregel in het licht van het doeleinde dat ermee wordt beoogd. Uit deze noodzakelijkheidstoets moet blijken dat het beoogde doeleinde enkel kan worden bereikt aan de hand van een verwerking van persoonsgegevens (en dus niet op basis van anonieme gegevens).

7. Indien de noodzaak van de verwerking van persoonsgegevens aangetoond is, moet daarnaast ook nog worden aangetoond dat de verwerking in verhouding staat (in strikte zin) tot het nagestreefde doel, d.w.z. dat er een juist evenwicht is tussen de verschillende aanwezige belangen en de rechten en vrijheden van de betrokkenen; er dient met andere woorden nagegaan te worden of de nadelen veroorzaakt door de geplande verwerking niet buitensporig zijn ten opzichte van het nagestreefde doel. Bij deze analyse dient de opsteller ook na te gaan of zijn doel eventueel kan worden bereikt via een maatregel die vanuit gegevensbeschermingsoogpunt minder ingrijpend is.

1.2 Legaliteits- en voorzienbaarheidsbeginsel

8. De Autoriteit brengt voorts in herinnering dat elke verwerking van persoonsgegevens een rechtmatigheidsgrond moet hebben, zoals bepaald in artikel 6, lid 1, van de AVG.

Gegevensverwerkingen die bij een normatieve maatregel zijn ingevoerd, zijn bijna altijd gebaseerd op artikel 6, lid 1, punt c) of e), van de AVG³.

9. Krachtens artikel 22 van de Grondwet⁴, artikel 8 van het EVRM en artikel 6, lid 3, van de AVG, moet voor dergelijke verwerkingen duidelijke en nauwkeurige regelgeving gelden, waarvan de toepassing voor de betrokkenen voorzienbaar moet zijn⁵. Met andere woorden, de regelgeving die de gegevensverwerking regelt of waarvan de toepassing een gegevensverwerking met zich meebrengt, moet voldoen aan de vereisten van voorzienbaarheid en nauwkeurigheid, zodat bij lezing ervan, de betrokkenen duidelijk kunnen begrijpen welke verwerkingen met hun gegevens zullen worden verricht en onder welke omstandigheden deze verwerkingen zijn toegestaan.

2. Nieuw artikel 4, §4, tweede lid, van de wet van 16 december 2022 – uitbreiding gegevensverwerkingen in hoofde van de Kunstwerkcommissie

10. Artikel 4, §4 van de wet van 16 december 2022 -waarin de persoonsgegevens staan opgelijst die de Kunstwerkcommissie via het digitaal platform "Working In The Arts" kan verwerken m.o.o. behandeling van aanvragen van kunstwerkattesten- wordt, ingevolge het wetsontwerp, aangevuld met volgend (nieuw tweede) lid:

"De familienaam, de voornaam, het geslacht, de geboortedatum, de taal, de hoofdverblijfplaats, het contactadres, het e-mailadres en het telefoonnummer worden door de Kunstwerkcommissie via het digitaal platform "Working In The Arts" verwerkt voor het proactief informeren van de kunstwerkers zoals bedoeld in artikel 3, §4, 3° en om hen te contacteren in het kader van de evaluatie van de werking van de Kunstwerkcommissie en haar reglementair kader." (onderlijning door de Autoriteit)

11. De Memorie van toelichting vermeld terzake: *"In de huidige wetgeving mag de Kunstwerkcommissie deze persoonsgegevens enkel gebruiken om de aanvragen van een kunstwerkattest te behandelen.⁶ (...) Deze wetswijziging zal de Kunstwerkcommissie toelaten de persoonsgegevens aan te wenden voor haar taak inzake proactieve informatieverstrekking over sociale zekerheid, evenals voor contactopname met het oog op de evaluatie van haar werking en het reglementair kader. (onderlijning door de Autoriteit)*

³ Artikel 6, lid 1, van de AVG: "De verwerking is alleen rechtmatig indien en voor zover aan ten minste een van de onderstaande voorwaarden is voldaan: (...)

c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust; (...)

e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen; (...)"

⁴ In navolging van artikel 22 Grondwet moeten de "wezenlijke elementen" van de gegevensverwerking (waaronder het doeleinde, de (categorieën van) gegevens, de betrokkenen, de maximale bewaartermijn, de (categorieën van) ontvangers van deze gegevens evenals de omstandigheden waarin en de redenen waarom de gegevens worden verstrekt, ...) duidelijk kunnen worden afgebakend aan de hand van een 'formele wettelijke norm'.

⁵ Zie ook overweging 41 van de AVG.

⁶ Artikel 4, §4, eerste lid, van de wet van 16 december 2022 stipuleert dat de Kunstwerkcommissie de daarin opgelijste persoonsgegevens "via het digitaal platform "Working In The Arts" verwerkt (...) om de aanvragen van kunstwerkattest zoals bedoeld in artikel 7, te behandelen".

2.1 Doeleinden

12. De doeleinden die met voormeld nieuw in te voeren lid worden beoogd zijn:
- 'proactief informeren' zoals bedoeld in artikel 3, §4, 3°, enerzijds, en
 - 'contacteren' m.o.o. deelname aan de evaluatie van de werking van de Kunstwerkcommissie en haar reglementair kader, anderzijds.

2.1.1 Proactief informeren

13. Ingevolge artikel 3, §4, 3°, van de wet van 16 december 2022 heeft de Kunstwerkcommissie volgende 'informatietaak': *"de kunstwerkers op hun verzoek informeren over hun rechten en plichten inzake sociale zekerheid voortvloeiend uit de onderwerping aan de sociale zekerheid der werknemers of aan het sociaal statuut der zelfstandigen of, proactief, wanneer zij houder zijn van een kunstwerkattest zoals bedoeld in artikel 7, met de bedoeling hun rechten te waarborgen"*.

14. De Memorie van toelichting bij het wetsontwerp duidt deze proactieve informatieverstrekking verder als: *"proactief te informeren over hun rechten en plichten inzake sociale zekerheid. Dit met het oog op het waarborgen van hun rechten voortvloeiend uit de onderwerping aan de sociale zekerheid der werknemers of aan het sociaal statuut der zelfstandigen"*.

15. De Autoriteit bevroeg de aanvrager inzake de juiste draagwijdte van deze proactieve informatieverstrekking waarop deze o.m. repliceert: *"Dit proactief informeren omvat inderdaad ook het contacteren van de kunstwerker om hem eraan te herinneren dat de geldigheidsduur van zijn kunstwerkattest verstrijkt en hem erop te wijzen dat hij een nieuw kunstwerkattest kan aanvragen (...) zoals voorzien in artikel 18 Kunstwerkbesluit.⁷ (...)*

Uit de formulering van dit artikel blijkt dat de wetgever het proactief informeren van de houders van een kunstwerkattest niet wil beperken tot de rechten en plichten inzake sociale zekerheid maar het waarborgen van alle rechten die verband houden met het kunstwerkattest voor ogen heeft.

De recente wijzigingen in de fiscale wetgeving inzake de forfaitaire kostenafrek bedoeld in artikel 3 van het KB/WIB92, waar het bezit van het kunstwerkattest als voorwaarde wordt ingevoerd om te kunnen gebruik maken van deze fiscale regeling, illustreren dat de wetgever de aan het bezit van het kunstwerkattest verbonden rechten nog wil uitbreiden en dat de proactieve informatietaak van de Kunstwerkcommissie zich dus ook tot die domeinen uitstrekt en dus ruimer gaat dan de rechten inzake sociale zekerheid."

⁷ Artikel 18 van het koninklijk besluit van 13 maart 2023 *betreffende de werking van de Kunstwerkcommissie, de criteria en de procedure voor de erkenning van de kunstfederaties en tot verbetering van de sociale bescherming van kunstwerkers* stipuleert o.m.: "(...) De Kunstwerkcommissie zal contact opnemen met de kunstwerker:

1° zes maanden vóór het verstrijken van de geldigheidsduur van zijn kunstwerkattest (...);

2° bij het verstrijken van de geldigheidsduur van zijn kunstwerkattest (...)."

16. De Autoriteit stelt vast dat deze repliek van de aanvrager niet helemaal strookt met wat de Memorie van toelichting terzake vermeldt en aan het informatiedoeleinde een ruimere draagwijdte toedicht dan wat het huidige wettelijk kader⁸ op het eerste zicht doet vermoeden.

17. Aangezien artikel 5.1, b) AVG voor elke verwerking van persoonsgegevens een welbepaald en uitdrukkelijk omschreven doeleinde vereist, **dringt een meer omvattende en preciezere beschrijving van het beoogde proactieve informatiedoeleinde zich op**. Het verwerkingsdoeleinde maakt immers de hoeksteen van een gegevensverwerking uit, in het licht waarvan andere gegevensbeschermingsprincipes (zoals minimale gegevensverwerking (artikel 5.1, c) AVG) en opslagbeperking (artikel 5.1, e) AVG) moeten worden beoordeeld.

2.1.2 Contactname m.o.o. deelname evaluatie

18. Hoewel de nieuw in te voeren bepaling er niet uitdrukkelijk naar verwijst, voorziet artikel 3, §8, van de wet van 16 december 2022 in volgend evaluatiemoment: *"Drie jaar na de aanvang van haar werkzaamheden wordt de werking van de Kunstwerkcommissie geëvalueerd, alsook haar reglementair kader, in het kader van een algemene evaluatie, waarvoor het advies van de Nationale Arbeidsraad zal worden ingewonnen. Deze evaluatie zal ook betrekking hebben op de gevolgen van de hervorming voor de professionele arbeidsmarkt en zal rekening houden met de genderdimensie."*

19. De Memorie van toelichting bij het wetsontwerp duidt de contactname m.o.o. deelname aan de evaluatie van de werking en het reglementair kader van de Kunstwerkcommissie als: *"om informatie te verzamelen, bijvoorbeeld via een enquête, voor de evaluatie van haar werking en haar reglementair kader, zoals bijvoorbeeld in het kader van de evaluatie voorgeschreven door artikel 3, §8, van de voormelde Kunstwerkcommissiewet."* (onderlijning door de Autoriteit)

20. De Autoriteit bevroeg de aanvrager omtrent de juiste draagwijdte van deze contactname m.o.o. deelname aan deze evaluatie waarop de aanvrager o.m. repliceert: *"De Kunstwerkcommissie beoogt de persoonsgegevens te gebruiken om informatie te verzamelen met het oog op de evaluatie van haar werking. De evaluatie die drie jaar na de aanvang van de werkzaamheden van de Kunstwerkcommissie voorzien wordt in artikel 3, §8 Kunstwerkcommissiewet is hiervan een voorbeeld, maar het is de bedoeling dat de persoonsgegevens ook nog later in gelijkaardige evaluaties zouden gebruikt kunnen worden. (...) Andere navolgende evaluaties van de werking van de Kunstwerkcommissie zullen niet noodzakelijk exact dezelfde procedure volgen. Mogelijks gebeuren er bijsturingen op basis van de ervaringen opgedaan bij de eerste enquête of wil men nadien bepaalde deelaspecten van de werking grondiger evalueren en zijn daarbij andere methodes en procedures meer aangewezen. In elk geval zullen de deelnames aan de evaluaties niet verplicht zijn."*

⁸ Zowel de titel van de wet van 16 december 2022 (*"tot verbetering van de sociale bescherming van kunstwerkers"*) en diens globale inhoud, als de actuele bewoordingen van artikel 3, §4, 3° (*"informereren over hun rechten en plichten inzake sociale zekerheid voortvloeiend uit de onderwerping aan de sociale zekerheid der werknemers of aan het sociaal statuut der zelfstandigen (...) met de bedoeling hun rechten te waarborgen"*), lijken toch in het bijzonder te focussen op informatieverstrekking inzake sociale zekerheid en sociale bescherming.

21. De Autoriteit brengt ook hier artikel 5.1, b) AVG en diens vereiste van een welbepaald en uitdrukkelijk omschreven doeleinde voor elke gegevensverwerking in herinnering. **De nieuw in toe voeren bepaling moet duidelijk aangeven dat de contactname ook andere evaluaties inzake de werking en het reglementair kader van de Kunstwerkcommissie kan beogen dan deze waarvan sprake in artikel 3, §8 van de wet van 16 december 2022** om elke twijfel en onduidelijkheid dienaangaande te vermijden.

22. De Autoriteit neemt hier ook akte van het feit dat deelname aan de evaluaties niet verplicht is en adviseert dienvolgens aan de nieuw in te voeren bepaling uitdrukkelijk toe te voegen dat deelname te allen tijde facultatief is; hetgeen naar aanleiding van de contactname ook ondubbelzinnig moet worden vermeld.

2.2 Betrokkenen en (categorieën van) persoonsgegevens

23. Het nieuw in artikel 4, §4 van de wet van 16 december 2022 in te voeren tweede lid, voorziet in de verwerking van volgende persoonsgegevens van de kunstwerkers zoals bedoeld in artikel 3, §4, 3°: *"de familienaam, de voornaam, het geslacht, de geboortedatum, de taal, de hoofdverblijfplaats, het contactadres, het e-mailadres en het telefoonnummer"*

24. Ingevolge bevraging door de Autoriteit, preciseert de aanvrager m.b.t. de opgelijste persoonsgegevens: *"Alle persoonsgegevens die werden opgenomen in het nieuw artikel 4, §4 in te voegen lid zijn strikt noodzakelijk voor elk van de twee nieuwe doeleinden"*.

2.2.1 Betrokkenen en persoonsgegevens in het licht van informatiedoeleinde

25. Ingevolge artikel 3, §4, 3° van de wet van 16 december 2022 viseert de proactieve informatieverstrekking *"de kunstwerkers (die) houder zijn van een kunstwerkattest zoals bedoeld in artikel 7"*. De Autoriteit neemt er akte van.

26. De Autoriteit bevroeg de aanvrager omtrent de wijze waarop deze informatietaak zal worden voldaan; of zulks niet op 'algemene' (niet-geïndividualiseerde) wijze kan gebeuren en of een kunstwerker, in voorkomend geval, kan aangeven of hij hierin al dan niet geïnteresseerd is. De aanvrager licht toe als volgt: *"De wet legt geen vormvoorwaarden op voor de informatieplicht. Informeren kan via het digitale platform, per e-mail, telefonisch of per post. Het informeren kan dus globaal via het digitaal platform gebeuren, maar kan eveneens zeer geïndividualiseerd gebeuren, wanneer de concrete situatie dit vereist. Het proactief informeren kan zich immers niet beperken tot het enkel maar plaatsen van generieke info op het digitaal platform, gezien hiermee enkel de reeds naar informatie zoekende kunstwerker zal bereikt worden. Om, zoals de wet het voorschrijft, de rechten te waarborgen van de*

houders van een kunstwerkattest zal zich dus soms een meer geïndividualiseerde aanpak opdringen en zullen zij die over een dergelijk kunstwerkattest beschikken apart en rechtstreeks gecontacteerd moeten worden.

De Kunstwerkcommissie zal zich op dit vlak terughoudend opstellen en bij voorkeur gebruik maken van de algemene berichtgeving, alvorens over te gaan tot individuele contactname. Het is in dit licht de bedoeling dat een kunstwerker kan aangeven dat hij dergelijke proactieve contactname niet of niet meer wenst."

27. De Autoriteit neemt akte van voormelde toelichting, inzonderheid de bedoeling om de kunstwerker terzake inspraak te verlenen. De Autoriteit adviseert dan ook om zowel in artikel 3, §4, 3°, als in het nieuwe artikel 4, §4, tweede lid van de wet van 16 december 2022 **de passage inzake 'proactief informeren' aan te vullen met de zinsnede "voor zover de betrokkene daarmee heeft ingestemd" of minstens "voor zover de betrokkene zich daartegen niet heeft verzet"**. De betrokkene kan terzake worden geïnformeerd en bevestigd naar aanleiding van de aflevering van zijn kunstwerkattest. Bij die gelegenheid kan de kunstwerker gebeurlijk ook worden uitgenodigd aan te geven op welke wijze hij deze informatie wenst te ontvangen (per mail, per post⁹ of per telefoon).

28. Ingevolge bevraging door de Autoriteit rechtvaardigde de aanvrager de verwerking van volgende persoonsgegevens in deze context als volgt:

- geboortedatum: *"om concrete informatie te bezorgen in verband met de pensioenregeling (heeft men) nood aan informatie in verband met de leeftijd"*;
- hoofdverblijfplaats: *"kan een rol spelen bij het bepalen van bijvoorbeeld de sociale zekerheidsrechten waarop betrokkene zich kan beroepen, zoals bij kunstwerkers die prestaties leveren in verschillende lidstaten van de Europese Unie (...)"¹⁰ daarnaast kan de hoofdverblijfplaats determinerend zijn om te bepalen welke regionale wetgeving toepasselijk is"*;
- geslacht: *"sommige socialezekerheidsrechten verschillen naargelang het geslacht"*.

29. De Autoriteit neemt akte van voormelde rechtvaardiging, waarvan degene betreffende de 'hoofdverblijfplaats' evenwel niet helemaal overtuigt. In het licht van de verschaft toelichting **lijkt verwerking van de postcode hier te kunnen volstaan waardoor aanwending van de integrale hoofdverblijfplaats overmatig voorkomt** en dus in strijd met artikel 5.1, c) van de AVG. Bijgevolg dringt de schrapping ervan in de nieuw in te voegen bepaling -in het licht van dit informatiedoeleinde- zich op.

⁹ Inzake het (contact)adres licht de aanvrager toe: *"Gezien het de bedoeling is om de kunstwerker effectief te informeren is het belangrijk te weten wanneer er een onderscheid bestaat tussen de hoofdverblijfplaats en het contactadres, voor die situatie waarbij de kunstwerker zelf bij zijn aanvraag te kennen geeft dat er een onderscheid bestaat tussen beide. In de artistieke sector komt het vrij frequent voor dat een kunstwerker voor een langere periode bij een gastorganisatie woont en werkt. Deze praktijk van "kunstwerk in residentie" kan ertoe leiden dat er een verschil is tussen de hoofdverblijfplaats en het contactadres."*

¹⁰ De aanvrager vult nog aan: *"In de verordening nr. 883/2004 van het Europees parlement en de raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels wordt de woonplaats als een criterium voor het bepalen van de toepasselijke wetgeving gehanteerd."*

2.2.2 Betrokkenen en persoonsgegevens in het licht van contactname m.o.o. evaluatiedoeleinde

30. Aangezien uit de nieuw in te voeren bepaling niet ondubbelzinnig kan worden afgeleid of voor voormelde contactname dezelfde doelgroep wordt gevisieerd als deze voor het (proactief) informatiedoeleinde, bevroeg de Autoriteit de aanvrager terzake met volgend resultaat: *"De evaluatie van de werking na drie jaar zal zich richten tot drie onderscheiden groepen. De eerste betreft die kunstwerkers die een kunstwerkattest hebben ontvangen. De tweede groep betreft degenen die een aanvraag deden, maar aan wie een kunstwerkattest werd geweigerd en de derde groep heeft betrekking op zij die geen aanvraag indienden. Wij beschikken enkel over persoonsgegevens van de eerst twee categorieën. Enkel die twee worden hier dan ook beoogd. De derde categorie willen via andere kanalen bereiken, namelijk via een algemene oproep op het digitaal platform en door middel van een oproep bij de erkende kunstenfederaties, de Kunstwerkcommissie, de Kunsthogescholen en de vakbonden."*

31. Gelet op voorgaande toelichting door de aanvrager, adviseert de Autoriteit om in de nieuw in te voeren bepaling **duidelijk op te geven dat met de contactname elke kunstwerker wordt gevisieerd die een aanvraag voor een kunstwerkattest indiende** (en dus niet enkele diegenen die effectief houder zijn van dergelijk kunstwerkattest).

32. De Autoriteit informeerde bij de aanvrager ook of een 'algemene' (niet geïndividualiseerde) oproep (bv. via het digitaal platform) tot deelname aan de evaluatie werd overwogen, waarop deze repliceerde als volgt: *"De algemene niet-gepersonaliseerde oproep werd onderzocht maar het versturen van een persoonlijke e-mail werd verkozen als de eenvoudigste, snelste, meest evenredige en meest efficiënte oplossing om in contact te komen met het grootste aantal houders of aanvragers van het kunstwerkattest. Deze optie werd gekozen omdat de kans op een positieve respons en een effectieve deelname aan de enquête veel hoger werd geacht bij een persoonlijk mailbericht dan bij een niet gepersonaliseerde oproep op het digitaal platform."*

33. De Autoriteit neemt akte van voormelde rechtvaardiging voor de keuze van een gepersonaliseerde oproep per mail. Zij stelt daarbij evenwel vast dat de verwezenlijking van de beoogde contactname bij wijze van een dergelijke oproep in principe zou kunnen volstaan met een verwerking van: het e-mailadres en de taal van de betrokkene, eventueel aangevuld met diens voornaam en familienaam in het licht van een correcte en beleefde aanspreking. De verwerking van **het contactadres en het telefoonnummer komt in het licht van deze contactname per e-mail overmatig voor** en worden dan ook best, in navolging van artikel 5.1, c) van de AVG, in de nieuw in te voegen bepaling geschrapt.

34. Wat de verwerking van het geslacht, de geboortedatum en de hoofdverblijfplaats in deze context betreft, licht de aanvrager toe wat volgt: *"De verwerking van gegevens met betrekking tot het geslacht en geboortedatum dient een methodologisch doel. Om een zo representatief mogelijke steekproef samen te stellen, is het noodzakelijk rekening te kunnen houden met bepaalde kenmerken van de houders, met name*

geslacht en leeftijd. (...) Het is daarnaast noodzakelijk om de resultaten van de vragenlijst vanuit de genderdimensie te kunnen analyseren, teneinde eventuele verschillen tussen de profielen van de begunstigden te identificeren, met name met betrekking tot de specifieke realiteiten van de verschillende kunstsectoren. De geboortedatum wordt gebruikt om de respondenten in leeftijdscategorieën in te delen en de representativiteit van steekproef te waarborgen. (...) De hoofdverblijfplaats wordt gebruikt voor analyse per regio."

35. De Autoriteit neemt akte van deze toelichting, maar stelt vast dat, voor contactname van de afgebakende representatieve steekproef voor deelname aan de evaluatieoefening **de verwerking van de leeftijd (eerder dan de volledige geboortedatum) en de postcode (eerder dan de hoofdverblijfplaats) lijken te kunnen volstaan**. In het licht van het principe van minimale gegevensverwerking (artikel 5.1, c) AVG) dringt herformulering in deze zin van de nieuw in te voeren bepaling zich op.

36. De Autoriteit brengt ook in herinnering dat een toestemming van de betrokken kunstwerkers met deelname aan de evaluatie van de werking en het reglementair kader van de Kunstwerkcommissie een vrije en geïnformeerde toestemming moet zijn (zie artikel 4.11) AVG), waarbij de door de nieuw in te voeren bepaling omkaderde contactname zal worden aangewend om de betrokkenen terdege te informeren conform artikelen 12 e.v. AVG.

37. De aanvrager lichtte in deze context nog toe: *"Tenslotte kan ik u meedelen dat de antwoorden op de vragenlijsten anoniem worden verzameld. De methodologie schrijft uitdrukkelijk voor dat er geen IP-adressen worden verzameld en dat de respondenten worden geïnformeerd over de wijze waarop de antwoorden worden geanonimiseerd. Zodra de gegevensverzameling is afgerond, worden de gegevens definitief geanonimiseerd in overeenstemming met de vereisten van de AVG. Bovendien kunnen bepaalde analyses op basis van administratieve gegevens worden uitgevoerd op gepseudonimiseerde gegevens, om statistische verwerking mogelijk te maken zonder dat de betrokken personen direct kunnen worden geïdentificeerd. Gegevens waarmee personen direct kunnen worden geïdentificeerd (familienaam, voornaam, e-mailadres, contactadres, telefoonnummer) worden niet gebruikt voor de analyses in het kader van de evaluatie."*

38. Voor de volledigheid verwijst de Autoriteit, wat anonimisering en pseudonimisering betreft, naar advies 05/2014 van de Groep Gegevensbescherming 'Artikel 29', de voorloper van het Europees Comité voor gegevensbescherming, over anonimiseringstechnieken¹¹, maar vestigt zij de aandacht van de aanvrager op het feit dat de EDPB momenteel bezig is met een herziening van deze richtsnoeren (welke momenteel aan een openbare raadpleging worden onderworpen). Deze richtsnoeren kunnen van grote invloed zijn op de minimumkenmerken waaraan gegevens moeten voldoen om als geldig gepseudonimiseerd of geanonimiseerd te worden beschouwd.

¹¹ Dit advies is beschikbaar op het volgende adres:

https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp216_nl.pdf.

39. Zij wijst ook op het belang van transparantie over de gekozen anonimiseringsstrategie en een analyse van de risico's in verband met de heridentificatie, welke immers elementen zijn die bijdragen tot een weloverwogen aanpak van het anonimiseringsproces.

40. De Autoriteit herinnert er ook aan dat er een verschil is tussen gepseudonimiseerde gegevens, die in artikel 4, 5) van de AVG worden gedefinieerd als gegevens "*die zonder aanvullende gegevens niet meer aan een specifieke betrokkene kunnen worden gekoppeld*", en geanonimiseerde gegevens die met geen enkel redelijk middel meer aan een specifieke persoon kunnen worden gekoppeld, en dat alleen laatstgenoemde gegevens niet langer persoonsgegevens zijn en derhalve zijn uitgesloten van het toepassingsgebied van de AVG, overeenkomstig overweging 26 van de AVG¹².

41. Gelet op de definitie van persoonsgegevens in artikel 4, 1) van de AVG¹³ moet er derhalve voor worden gezorgd dat -wanneer een verwerking uitsluitend betrekking kan hebben op geanonimiseerde gegevens- de voor de anonimisering vereiste hoge norm wordt gehaald¹⁴ en dat de gegevens niet louter worden gepseudonimiseerd. De verwerking van gegevens, zelfs indien deze gepseudonimiseerd zijn, vormt immers een verwerking van persoonsgegevens in de zin van de AVG.

42. Wanneer uit het voorgaande volgt dat er sprake is van pseudonimisering (en niet anonimisering):

- moet er worden verwezen naar het rapport van het Europees Agentschap voor Cyberbeveiliging betreffende technieken en goede praktijken voor pseudonimisering¹⁵;
- moet deze verwerking worden omkaderd met alle vereiste waarborgen en moet voldoen aan de heersende beginselen terzake¹⁶.

¹² Zie voor meer informatie Advies 5/2014 (WP216) over anonimiseringstechnieken, 2.2.3, pag. 11 van Groep 29, https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp216_nl.pdf.

¹³ Met name: "*alle informatie over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon ('de betrokkene'); als identificeerbaar wordt beschouwd een natuurlijke persoon die direct of indirect kan worden geïdentificeerd, met name aan de hand van een identifier zoals een naam, een identificatienummer, locatiegegevens, een online identifier of van een of meer elementen die kenmerkend zijn voor de fysieke, fysiologische, genetische, psychische, economische, culturele of sociale identiteit van die natuurlijke persoon.*"

¹⁴ De identificatie van een persoon heeft niet alleen betrekking op de mogelijkheid om zijn naam en/of adres te achterhalen, maar ook op de mogelijkheid om hem te identificeren via een proces van individualisering, correlatie of gevolgtrekking.

¹⁵ ENISA: <https://www.enisa.europa.eu/publications/data-pseudonymisation-advanced-techniques-and-use-cases> en <https://www.enisa.europa.eu/news/enisa-news/enisa-proposes-best-practices-and-techniques-for-pseudonymisation>.

¹⁶ Dit is het geval voor het evenredigheidsbeginsel dat verwijst naar het meer specifieke beginsel van '*minimale gegevensverwerking*', wat inhoudt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt, overeenkomstig artikel 5, § 1, c) van de AVG.

OM DEZE REDENEN

Is de Autoriteit van oordeel dat volgende aanpassingen zich in het wetsontwerp opdringen:

- welbepaalde en nauwkeuriger beschrijving van de beoogde doeleinden, zowel voor het (proactieve) informatiedoeleinde (zie randnr. 17) als voor de contactname m.o.o. deelname aan een evaluatieoefening (zie randnr. 21);
- uitdrukkelijke vermelding van het facultatief karakter van een gebeurlijke deelname aan een evaluatieoefening (zie randnr. 22);
- de passage inzake 'proactief informeren' aanvullen met de zinsnede "*voor zover de betrokkene daarmee heeft ingestemd*" of minstens "*voor zover de betrokkene zich daartegen niet heeft verzet*" (zie randnr. 27);
- vervanging van 'hoofdverblijfplaats' door 'postcode' in het licht van het informatiedoeleinde in navolging van artikel 5.1, c) AVG (zie randnr. 29);
- precisering van de betrokken kunstwerkers in het licht van de contactname m.o.o. deelname aan een evaluatieoefening (zie randnr. 31);
- schrapping van 'contactadres' en 'telefoonnummer' in het licht van de contactname per mail wegens strijdig met artikel 5.1,c) AVG (zie randnr. 33);
- vervanging van 'geboortedatum' door 'leeftijd' en van 'hoofdverblijfplaats' door 'postcode' in het licht van de contactname van de afgebakende representatieve steekproef m.o.o. deelname aan een evaluatieoefening in navolging van artikel 5.1, c) AVG (zie randnr.35);

Wijst de Autoriteit op het belang van:

- een correcte implementering van het legaliteits- en voorzienbaarheidsbeginsel (zie randnrs. 8 en 9);
- een vrije en geïnformeerde toestemming voor deelname aan een evaluatieoefening (zie randnr. 36);
- een correcte invulling van anonimisering en pseudonimisering (zie randnrs. 38 e.v.).

Voor de Autorisatie- en Adviesdienst,
(get.) Alexandra Jaspar, Directeur